

BIBLIOTEKA

E

8JH-1
R 95

SHTETIT

GJIROKASTËR

Skënder
Rusi

Lirikë

poezi

8JH-1
295

Skënder

Rusi

LIRIKË

poezi *

SHTËPIA BOTUESE
«NAIM FRASHËRI»

Redaktor

PERIKLI JORGONI

12. 1905
Korin

PERIKLI

1905

—MUSEUM BULGARIAN
—MUSEUM BULGARIAN

K o m u n i s t i

E lanë dy ditë përdhe,
dhe roja ata vunë trefish,
akoma e shihnin me tmerr,
megjithëse i vrarë ai ish.

Dhe çdo gjysmë ore ata
qëllonin në qiell më kot.
Nazistë kish në çdo hap,
ndaj s'mund t'i afroheshe dot.

Ditën e tretë në të gdhirë,
i vrari atje më s'u pa,
veç lule edhe trëndafilë
në vend të tij panë ata.

E lanë dy ditë përdhe,
të tretën veç lule atje kish,
megjithëse lëshonin batare
dhe roja kishin vënë trefish.

Nevrus Gjoza

Pastaj ata e dogjën,
(kuptohet, pasi u vra)
— Nuk ka më Nevruz Gjozë! —
lëshuan fjalë ata.

Nuk ka më sy të tij,
as bebëza që flasin,
as duar, as fytyrë,
as pushkë të na vrasë.

Çdo gjë ne ia dogjëm
edhe ia kthyem në hi.
— Nuk ka më Nevruz Gjozë! —
klithën ata përsëri.

Veç yllin e tij, kurrë
s'e dogjën dot ata,
gjithnjë e më i kuq
bëhej ai në zjarr.

Punëtorët e fierzës

Erdhën nga të gjitha anët
dhe ishin të ndryshëm në moshë.
Nuk kishin emra me famë,
po quheshin thjesht punëtorë.

O Muji, edhe ti, Halil,
që flini thellë në bjeshkë,
asnjëri nuk ishte kreshnik,
nga ata që erdhën në Fierzë.

Asnjëri nuk foli me zanat,
as i thirri ato në ndihmë.
Me duart e tyre të ashpra
ata Fierzën e ngritën.

Dhe digës që ngritën ata,
kthimit të ujit në dritë,
nuk mundet ndryshe t'i thuash
përveçse epos kreshnik.

Ndajnatë

Po erret. Domethënë ndajnatë.
Dëbora zgjat kokën te dritarja.
Me gishtërinjtë e saj delikatë
seç vizaton nëpër xhama.

Seç kërkon të më thotë,
ku ta dish atë gjuhën e saj?
Mijëra flutura nga qielli
vijne edhe mbesin mbi xham,

ndërsa ti je larg,
kilometra të tërë prej këtej.
Këto flutura të bardha mbi xham,
ku ta dish, mbase ti m'i hedh.

Edhe atje është ndajnatë,
ti nga turni kthehesh tani,
Pelicën e heq vetë nga krahët,
dhe këpucët vetë i zgjidh.

Më vjen keq që duart e mia
nuk janë pranë teje, i dashur.
Më vjen keq tani për të gjitha,
sepse fajin vetë e kam pasur.

Këto xhama ku ballin kam mbështetur,
që s'më lanë në kantier të vij,
nuk do t'ia lë dëborës, as erës
do t'i thyej vetë, ta dish.

Do t'i thyej vetë, ta dish,
me duart e mia delikate.
Jetë mes xhamash, vdis!
Tungjatjeta, ti, jetë e madhe!

Partizani

E solli lufta që një ditë
të mbronte gjithë skuadrën.
Dhe për çdo shok, nga nazistët
mori nga një plagë.

Në torbën që e mbante pranë
një bukë misri gjetën.
Me shokët priste që ta ndante,
si mund ta hante vetëm?!

Çdo gjë ata në këtë luftë
njëri-tjetrit ia jepnin.
Veç vdekjet, sado që të ishin,
ia merrnin njëri-tjetrit.

Vendosmëri

Ora dymbëdhjetë. Mesnatë.
Te dritarja një grua e bukur, flokëverdhe.
Sahati si gjithnjë tik-tak, tik-tak,
i tregon asaj se akoma duhet të presë.

Ajo është e re, e sapo martuar,
dhe i shoqi inxhinier në një uzinë gjigante,
Por ajo asnjëherë nuk është ankuar,
që ai rri vonë deri pas mesnate.

Ai është atje, — mendon ajo në dritare,
kjo do të thotë që ai është në luftë.
Do t'i ngremë furnnaltat vetë ne, shqiptarët,
armiq, që ikët, humbët:

Do t'i ngremë furnnaltat vetë ne, shqiptarët,
dhe çdo lumë në Shqipëri do ta kthejmë në dritë.
Do t'i ngremë me duart tona gjigantët,
prapa diellit, armiq që ikët!

Po gdhin dhe ai ende s'ka ardhur.
Është atje, mes shokëve, mbi projekte,
që Shqipëria të mbetet gjithnjë e pavarur,
për jetë të jetëve.

Dy Qetë

Punuan gjersa u plakën bashkë.
Dhe nuk u ndanë asnjëherë.
I ziu në anën e majtë,
i bardhi në anën tjetër.

Kur ishin të vegjël, livadheve
çuditeshin atëherë të gjithë.
I bardhi s'rrinte me të bardhët,
i ziu s'rrinte me të zinjët.

Kjo ishte e vetmja arsye,
që u vunë të dyve një zgjedhë.
Punuan kështu shumë vite
dhe nuk u ankuan asnjëherë.

Kujtonin të dy fëmijërinë,
kur bridhnin livadh më livadh,
kuptohet, me sy ata flisnin,
se gojën kishin për bar.

Nuk mundi të ecë më dot.
Dhe ja, për këtë i vjen keq.
Të bardhin në sy e shikon
dhe lotë nga sytë ai nxjerr.

Unë s'isha atje, nuk e pashë.
Por ama, xha Rizai s'gënjen,
se qetë dinë të të flasin,
në qoftë se nga afër i njeh.

Vajzë që martohesh nesër

Vajzë që martohesh nesër
edhe flokët i bëre me dallgë,
përse mban fytyrën të fshehur
nën atë shami të bardhë?

Unë dua që botën ta shohësh,
jo më, nëpërmjet shemisë,
Jepua fëmijëve të lozin,
po qe se nuk do që ta grisësh!

Jepua fëmijëve shaminë,
që nesër për valle ta kenë!
Flokët si ar ty të ndrijnë,
leri mbi supe të bien.

Vajzë që martohesh nesër
edhe flokët i bëre me dallgë,
mos m'i lër sytë të më dhembin,
grise atë shami të bardhë!

Shqetësim

Është një mësues të një fshat i bukur,
që di shumë gjëra, që fshatarët s'i dinë,
Por ata s'e përfillnin, bile edhe rrugët
i ngrejné pluhur dhe ia shtojné mërzinë.

Ai nuk u flet fshatarëve në rrugë
edhe psherëtin, dreqi e marrtë!
Harron se fshatarët e rritën me bukë
dhe i dhanë shkollë të lartë.

Ju pse habiteni, o njerëz të mirë,
me këtë mësues në këtë fshat të bukur,
që di shumë gjëra që fshatarët s'i dinë,
por që s'e përfillin as njerëzit, as rrugët.

Eriona

Sot është e shtunë dhe nesër

Eriona ka ditën e dasmës.

Në oborr, të lulishten e gjelbër,
që tani vallëzojnë tulipanët.

Ca shoqe të saj me kujdes

ia krehnin flokët e lëshuar mbi supe.

Të bëhet më e bukur për shkak të së dielës,
për shkak të mëngjesit që do të quhet i nuses.

Po qenka e çuditshme kjo nuse,

dhe qenka e çuditshme kjo vajzë,

pa vello, pa buzë të kuqe,

pa tel, pa fustan të bardhë.

Në vend të tyre, nusja

paska veshur kostum popullor.

A nuk është kështu, më e bukura

nga të gjitha nuset në botë?

Sot është e shtunë dhe nesër
Eriona ka ditën e dasmës.
Në oborr, në lulishten e gjelbër,
që tani vallëzojnë tulipanët.

Nxënësit e mi

Ngrihen një nga një me drojtje
por u përgjigjen të gjitha pyetjeve.
Skujja e tyre më pëlqen,
ka diçka nga prilli i pemëve.

Pak bukë e kanë vënë në çantë,
ja, aty, midis librave.
Ndonjërit edhe i hahet
nga lodhja e rrugës kur vinte.

Dhe ndodhte që ndonjëherë,
kur dora në çantë i futej,
ngatërronte librat me bukën
dhe prapë në fytyrë skuqej.

Janë, fare, fare të vegjël,
por duan të njohin shumë gjëra.
Ngrihen në këmbë edhe pyesin,
dhe duan t'i dinë të tëra.

I shoh një nga një me radhë
dhe ndalem pak në secilin.
Vërtet, fytyrat e tyre
kanë diçka të bukur nga prilli.

Më ndodh shpesh që të ulem
në një bankë bashkë me ta.
Kjo do të thotë që nga prilli i tyre
edhe unë të kem diçka.

Nga ditari i një partizani

Bile, në të dhjetën e sekondës,
bie nga një predhë që lart,
Tani në përbërjen e tokës
më shumë se dhe, ka metal.

Po sado të vazhdojë kjo luftë,
sado gropa të hapen prej saj,
popullin e tërë ajo kurrë
s'është e mundur ta futë në varr.

Dëgjo ti, Gjermani e madhe,
dëgjo ti, Hitleri i saj,
kjo tokë s'jua fal të vrarët
që ju i shkaktuat asaj.

Të gjallët që do mbeten këtu,
do ngrenë fabrika gjigande,
Këtë hekur që na e hodhët ju
do t'ua kthejmë në lodra kalamajve.

Do t'u themi pastaj të vërtetën
për metalin e lodrave të tyre.
Sa herë që me duar t'i prekin
t'u zmadhohen bebëzat e syve.

Në shah

Po bie mbrëmja qetë-qetë,
me shokun tim unë luaj shah.
Vërtet, këtu ka edhe mbretër,
po ne i komandojmë ata.

E treta radhë që fitorja
veç mua po më buzëqesh.
Ky shoku im pi cigare,
një shuan dhe një tjetër ndez.

Kur ja, tek xhami afër derës
keq befasisht u shfaqe ti,
dhe na vështrove duke qeshur,
po kujt i qeshe, nuk e di.

Sa kohë ndenje pranë nesh,
aq herë unë u zura mat.
Tani e kisha unë radhën
t'i pija cigaret me imat.

Një mijë lojë të bëj tani
unë do t'i humb një e nga një.
Sa kohë që ende nuk e di:
për mua erdhe a për të.

Një mijë mbretër shoku im
le të m'i zërë mua mat,
mjafton që ti të më kuptosh,
se ardhja jote u bë shkak.

Vaditësit

Gjithë natën jashtë.
Hënë si fener e përdorin mbi ujëra.
Në bar gjejnë zërin e gjinkallës,
nën mollë guit guguçja.

Kanë etje bimët.
Lumi e thau shtratin për to.
Ja edhe pikat e djersës,
tokë, prodho!

Gjithë natën në këmbë,
guguçen e zuri gjumi nën mollë.
Si fener ata kanë hënë
dhe janë të lumtur, megjithëse të lodhur.

E zakonshme

Jashtë bie borë, era fryn e rreptë,
kali i një karroce vrapit seç ia merr.

Karrociери i fshatit vërshëllen e qesh,
kamxhikum prej gome mbi dëborë e dredh.

Edhe nëpër rrugë rendin — rendin rrotat.
Nja dy harabelë dridhen nga të ftohtët.

Mollët gjetherëna, me trupin e hollë,
me qafën mbështjellë me shall prej dëbore.

Edhe rend karroca në rrugën me gurë,
nën bark të kalit lodhja bëhet, ujë.

Dhe fshati pret filmin, jepi, karrocier,
le të bjerë borë, le të fryjë erë!

Nuk është aq e thjeshtë

Nuk është aq e thjeshtë
si dy e dy bëjnë katër,
por ama është e vërtetë
që kjo është dashuria më e pastër.

Dhe ajo vajza juaj,
megjithëse e keni të vetme,
do të shkojë atje ku e caktuan,
në thellësi të bjeshkëve.

Mjerë ai që s'e kupton drejt
se kjo është dashuria më e pastër,
megjithëse nuk është aq e thjeshtë
si dy e dy bëjnë katër.

Meditim

Ikin, shtegtojnë zogjtë
tutje detesh plot tallaz.
Vetëm në këtë vend të botës
nuk u shkojnë atyre pas.

Vetëm në një vend të botës
janë një të katër stinët.
Shqipëria e palodhur
ka pranverë edhe në dimër.

Shqipëria e palodhur
nuk e njeh mërgimin më.
Vetëm në një vend të botës
mund ta shohësh ti këtë.

S'ka këtu lëndina lotësh
vende dramash të mëdha.
Ikin, ikin vetëm zogjtë,
shtegtojnë veç ata.

Po të më pyesin

Janë fëmijë me sy plot dritë,
me shallin e pionierit në qafë.
Po të më pyesni për zogjtë më të bukur,
do t'ju tregoja, jo... ata.

Po të më pyesni ç'ngjyrë ka gëzimi,
do t'ju tregoja fytyrât e tyre me radhë.
(Në klasën e gjashtë nuk vjen agimi,
pa ardhur ata më parë).

Po të më pyesni pse për t'i rënë më shkurt
e kapëroej disa herë këtë lumë të madh,
do t'ju tregoja me radhë sytë e gjithë nxënësve
të klasës së gjashtë.

Karrociери

Ai u ngrit natën nga shtrati,
Flinin gruaja dhe fëmijët.
Në errësirë i gjeti rrobat
dhe u vesh në errësirë.

Binte nëpër gropa e ngrihej prapë,
mbulohej me dëborë i tëri,
gjersa vajti më në fund në stallë
pranë kalit të bardhë të tij.

Ai e ngriti kokën dhe hingëlliu lehtë,
ia shkund nga supet dëborën e dimrit.
— Ngrive?— i tha pastaj karrociери
dhe e përkëdheli me duart që i dridheshin.

Dhe i hodhi mbi kurriz për ta mbuluar
mbulesën e leshtë që kish sjellë me vete.
Gënjen ai që thotë nuk qajnë kuajt,
kur preken nga dashuria e njerëzve.

Në sytë e mëdhenj të kësaj kafshe të urtë
dolën lotët si kokrra bajame.
Kuajt nuk dinë të flasin, prandaj
prodhojnë lot në vend të fjalëve.

Vajzë

Ka qenë një kohë kur unë ty
të thërrisja e dashur dhe ti qeshje
Atë kumbullën e vogël që kisha te dritarja
e bëje ti çelte

Edhe ato dy dallëndyshet e bukura,
që mbushnin oborrin tonë me cicërima,
loznin në qiell që ty edhe mua
të na dukej më e bukur dashuria.

Isha aq i mirë atje, brënda
syve të tu të mëdhenj,
po mua më mungonin ca gjëra,
që ti i gjete atje, në qytet.

Nga doli ajo erë brenda syve të tu,
që më nxorri mua përjashta?
Lulet e kumbullës të gjitha u shkundën,
u drodh nga dhimbja dritarja.

Edhe dallëndyshet (ti e mban mend?)
ikën më parë se çdo herë tjetër.
Thua nga ndarja jote dhe imja
të këtë ardhur dimri më shpejt?

Ndoshta, Shumë gjëra ndodhin
në këtë jetë, moj vajzë.
Një gjë dije: dallëndyshe si ato
në oborrin tënd s'kanë për të ardhur.

Pensionisti

Dhe u ul mbi brazda për t'u çlodhur,
dhe nxori kuti në me duhan të grirë,
dielli ulej pas Moravës, ndoshta i lodhur,
qetë copëtonin misërishtet me brirë.

Ish zemëruar me të gjithë atë mëngjes.

Edhe me kryetarin plaku bëri fjalë:

— Mbi këto brazda, — i kish thënë, — dua të vdes,
do t'i le, kur shpirti të më dalë.

Nuk dua pension, or tungjatjeta.

Mbaje për vete, o kryetar.

Kam edhe ca rrugë në këtë jetë,
kam edhe ca brazda për të çarë. —

U ngrit pastaj dhe përsëri i mbrehu qetë.

Brazda të tjera xha Rizanë e joshën.

Dielli po ikte, për të ardhur nesër,

ai lëronte pa pyetur moshën.

Balta

Po bien prapë gjethet
dhe qiellit u bë gri.
Në rrugë prapë pellgje
dhe baltë përsëri.

Me çizme nëpër baltë
unë shkoj e vërshëllej.
Mëngjes qoftë a ndajnatë
një këngë do ta gjej.

Se tokën e kam timen
dhe kjo nuk është pak.
Ndaj nuk i var turinjtë
kur balta më spërkat.

Ju bini, gjethe, bini.
Ti bjerë, shi, që lart.
Unë baltën e kam timen,
më duket si asfalt.

Kuptoje

I thuaј nxënësve të ikin.

Konsultime nuk do bëjnë.

— Prapë do të ikësh?

(Nga biseda midis dy mësuesve)

Dhe ikën ti në Korçën tënde
ku xhiro ka e bulevard,
dhe vajza që ta marrin mendjen
me traketruket mbi asfalt.

Një nga një nxënësit të gjithë
me çanta krahëve vijnë varg,
dhe manushaqe kanë mbledhur
për vazon tënde mbi krevat.

Se ata janë ende të vegjël
dhe s'e kuptojnë dot aspak,
se fshati i tyre edhe rrugët
për ty paskan shumë baltë.

Se janë ata ende të vegjël
dhe s'e kuptojnë dot aspak,
se ikja jote dhe jo ata
për notat katra është shkak.

Kuptoje pra zërin e tyre,
që të thërret, që të kërkon,
Kuptoje dashurinë e syve,
kuptoje kohën që jeton.

Ura Bruklinit, 1978

Henri nga Nju-Jorku, 23-vjeçar,
i diplomuar për dramaturgji,
zgjodhi urën e Bruklinit me emër të madh,
dhe kjo ish e vetmja padrejtësi e tij!

Shteti borgjez u zemërua për këtë.
Ç'është kjo sfidë për artin tim?
Fundja, ka vende të tjera për të vdekur,
ka ura të tjera pa mbarim.

Dhe nënës së Henrit nuk i dhanë të drejtë
të kërkonte trupin e djalit të saj.
«Atje le të luajë drama, — tha shteti borgjez,—
atje le të bëhet artist i madh.

Atje le të luajë me peshqit e gaforet,
atje le të gjejë punë, le ta paguajnë ata.»
Dhe qeshi me të madhe shteti borgjez,
megjithëse ish në zemërim të madh.

O ti, shtet, që do më tepër urat
dhe i ekspozon si kryevepra arti,
dije, se një ditë do të përgjigjesh
për vdekjen tragjike të këtij djali.

Dhe patjetër për ty fundi do të vijë,
sepse, jo të gjithë si Henri kanë për të vdekur
Shtet borgjez, dëgjomë mirë:
më s'ke për të qeshur!

Grua

Po bëhet vonë.

Ti më pret te dritarja, duke vështruar jashtë.
Me sytë e mëdhenj kërkon të më shohësh,
me mëndje mundohesh të më kapësh.

Vajzën ka kohë,
që e ke vënë në krevat, në gjumë.
Ajo është fare e vogël,
s'e kupton dot përse jashtë rri unë.

Ajo është fare e vogël
për ta kuptuar se ai gjumi i saj,
mund të prishet, bile, në sekondë,
po s'e mbajtëm pushkën në krah!

Opingat

Ato s'kanë xhufkë sipër.
Aq të bukura nuk janë.
S'kanë asnjë të qëndisur,
asnjë lulkë sipër s'kanë.

Ato fushën kanë skenë,
erën kanë duartrokitje.
Nëpër brazda valle hedhin,
nëpër baltra ato grisen.

Ndodh kur çlodhen nëpër brazda,
qetë e urtë i lëpjinë.
Si qëndisma të mëndafshhta
ndritin jargët mbi opingë.

Shoqërore

Ti s'erdhe mbrëmë dhe nuk bëre mirë,
që çmove më tepër gruan dhe përkëdheljet e saj.
Sepse, aty, nën shi, ishte lufta për socializëm,
dhe jo nën llambën e abazhurit të kaltër.

Dhe aty, nën shi, ishin shokët e tu.
Dy prej tyre morën edhe plagë,
që ti dhe gruaja jote, që e do aq shumë,
përherë bukën ta hani të bardhë.

Dhe aty, nëpër dallgë, nën shi
ne njëri-tjetrin e njohëm shumë më tepër.
Dhe e kuptuam se që të bëhet njeri jo i mirë
mjafton dhe një natë e tillë vetëm.

Mjafton dhe vetëm një natë e tillë me luftë,
kur ardhjen tënde e ke në dorë ti vetë.
Sepse socializmin ne nuk e mbrojmë me urdhër,
po me dashurinë e komunistit që kemi në zemër.

Ti s'erdhe mbrëmë dhe nuk bëre mirë.
Dy nga shokët e tu morën edhe plagë,
edhe ata janë kështu si ti, të rinj,
dhe jo më pak se ti i duan gratë.

Por duan shumë dhe ata
qindra kuintalë, që nga përmytja i shpëtuan.
Që vendi yt i pavarur përherë të mbetet,
dhe përherë të kesh bukë ti bashkë me gruan.

Kurbatka

Në shtëpinë time një mëngjes
erdhi një kurbatkë me dy sy në zez.

Në sup dymbëdhjetë shosha kish vënë.
Nuk kishte as baba, as nënë.

Në gropat e syve udhët i kish mbjellë.
Me një shall jeshil qafën kish mbështjellë.

Dhe në duar trembëdhjetë unaza kish vënë,
kurbatka me vetull si hënë.

Fillova ta shoh kurbatkën nxituar,
një herë në sy, një herë në duar.

Më fali një unazë vogëlushja jetime.
Eh, moj kurbatkë, e mira ime.

E shihni këtë unazë ngjyrë ari?
Një jetime syzezë në fëmijni ma fali.

Që atëherë në fshat ajo s'është dukur.
Në një qytet të madh punon kurbatka sybukur.

Dhe shosha, unaza nuk mban më në duar,
me njerëz të rinj ajo u bashkua.

Atje në uzinë, duke shkrirë hekur,
shkriu dhe unazat që i kishin mbetur.

Kur bie borë

— Nxënësve të mi —

Ata vijnë nga larg
nga dy ose nga tre.
Dëbora supet ua lag
dhe faqet ua rreh.

Po dimrin s'e përfillin,
megjithëse janë të vegjël,
veç librat e fletoret
dëborës ia fshehin

Prandaj herë pas here
me sy shohin nga çanta.
Pas gjöksit e shtrëngojnë
dhe rendin me të katra.

I shoh që nga dritarja
tek vijnë që nga larg
dhe ulem i fryj zjarrit
të bëhet bubulak.

I n t i m e

Jam këtu midis zogjve dhe erës,
pranë fëshfërimës së gjetheve, midis fijeve të barit.
Kush e bëri këtë grurë si det
muaji maj apo duart e tua, e dashur?

Jam këtu midis zogjve dhe erës,
pranë udhës së diellit, te ky mëngjes i kaltër.
Kush i tha atij të kalojë afër meje
tërheqja e tokës apo ti, e dashur?

Jam këtu midis zogjve dhe erës,
nën këta plepa të mbushur me cicërima.
Kush u tha atyre të këndojnë për mua
qielli i kaltër apo dashuria?

Jam këtu, midis zogjve dhe erës,
pranë fëshfërimës së gjetheve, midis fijeve të barit.
Dhe e kuptoj që edhe në grurin, edhe në zogjtë
dhe në çdo gjë të bukur, je ti, e dashur.

Në lëmin e fshatit

Shi.

I argjendtë e pak i artë.
Gjer në zemër të hyjnë
vetëtimat që vijnë nga lart.

Unë nxora xhaketën e re
dhe e hodha mbi grurë.
Ty t'u lagën flokët edhe supet
dhe e hutuar vështrove nga unë.

Pastaj më thirre në emër.
Dhe u tulate e lagur në krahët e mi.
Po të kishe xhaketë, përpara se mbi mua
do ta hidhje mbi grurin e ri edhe ti:

Shi.

I argjendtë e pak i artë.
Do të dalë dielli, e di
e do na mbështjellë me krahët e zjarrtë.

Njoh një njeri...

Njoh një njeri të rrallë,
një lumë me fjalë të bukura,
ai të ze mik në çast,
të mbyt pastaj me të puthura...

Edhe në qofsh ti i verbër,
në qiell ai sytë t'i ngre,
t'i krahason ata me liqene,
me dete blu, të mëdhenj.

Por ti mos u çudit kjo,
që t'u ndodh kaq pranë ky njeri.
Ai lajkat s't'i bën si epror,
po si shok i eprorit të tij.

Që nesër ose pak më vonë,
të mund t'ia thuash një fjalë,
për ta ngritur, për shembull në rrogë
për ta ngjitur, për shembull më lart.

Se çdo gjë ai jep,
kërkon t'ia kthesh me kamatë,
fjalët e bukura edhe buzët
i përdor si t'i kishte armë.

Njoh një njeri të rrallë,
një lumë me fjalë të bukura,
nga buzët e tij dalin jargë,
por asnjëherë të puthura.

Era

Gjithnjë e kam dashur erën,
freskinë e dorës së saj,
ajo flokët e mi i prish
dhe i kreh si të ishte vajzë.

Unë s'jam anije me vela,
ajo s'më ndihmon të lundroj,
por ja që më pëlqen era
me ato fëshfërima ngado.

Megjithëse e dua kaq shumë
uroj, unë, vdekjen e saj
sa herë që nis fryn me jug
dhe grurin e bukur e than.

I ndodhur mes dy dashurive
unë di kë prej tyre të zgjedh,
se jam fshatar më përpara
dhe pastaj jam poet.

Troket një vishnje

Troket një vishnje përmbi xham,
një degë e saj me lule plot,
Si dora jote ajo më ngjan
që zgjatet e s'më takon dot.

Unë ngrihem e dritaren hap,
po ç'kanë duart që më dridhen?
Që nga koriya vjen një fllad
dhe mbi jastëk ca lule bien.

Kantieri yt është kaq larg,
por unë të pres, gjithnjë të pres,
prandaj kjo vishnje përmbi xham
më ngjan me ty sa herë troket...

B a b a i

Çdo gur që preku me dorë
e shndërroi befaz në shtëpi
jo me magji si në përrallë,
po me çekan, edhe mistri.

Sic qesh pallati kur në të
hyjnë fëmijët si pëllumba;
ashtu do ta shikosh gjithnjë
sa herë vjen ai nga puna.

I bëri njerëzit të hipin
në kat të pestë edhe më lart,
për vete kurrë nuk pranoi
ta lerë shtëpinë e tij në fshat.

V i s h o c i c a

— Vendlindjes sime —

Ti s'më ke dhënë të pi sisë,
as më ke bërë kokën,
megjithatë, emrit që ke
ia dua fort çdo shkronjë.

Ti pellgje ke kur bie shi
dhe akuj — gjer në mars,
megjithatë, unë mirë e di,
ku erën e kam fillad.

Ti stalla ke ku rriten lopë
dhe baltë gjithandej,
megjithatë, ti ke një qiell
që asgjekund s'e gjej.

Veç disa qindra njerëz ke
dhe disa dhjetëra vajza,
megjithatë, tek ti, atje
mua më rron e dashura.

Dhe sado larg që unë të jem,
ngado që ta shkoj moshën,
unë e di mirë se do ma lesh,
një gur ta mbështes kokën.

Të lutem, hiqe kapelen

Dora e fshatarit është prilli
që e bën grurin të qeshë,
balli i tij është qielli,
ku shiu që del quhet djersë.

Bukën e bardhë që hamë,
birra, që aq shumë na pëlqen,
pjeshkën apo portokallin
apo qumështin e ngrohtë në mëngjes.

Të gjitha. Të gjitha. Të gjitha,
i kemi prej lodhjes së tij,
prandaj, po që se shkon buzë arës.
të lutem, kapelen hiq!

Fëshfërima e një molla

Jam unë ajo molla, ku ti
me vajzën tënde gdhije netët,
që mos ju shihte asnjeri
unë gjer përdhe i shtrijsa degët,

Dhe që t'ju dukej më e bukur
çdo gjë që thoshit ju të dy,
unë gjer në maj i mbaja lulet
dhe ftoja shumë zogj aty.

Dhe di çdo fjalë që u tha,
dhe di, sa herë ajo u skuq,
me dhjetëra netë fjalën: mall
dëgjova pranë fjalës: puth.

Në dasmën tuaj s'erdha dot,
po tundja degët nëpër erë.
Në vendin tim dërgova kokrrat
që të kënaqeshit të tërë.

Nevada, 1979

Edhe një shpërthim tjetër në Nevada.
U tmerruan zogjtë, u drodhën yjet.
Por jo popujt që janë miliardë,
jo grushtët, jo zëri i tyre.

Uraniumi, dihet, është i tmerrshëm
e vdes ajrin dhe çdo gjë të gjallë.
Por popujt, dihet, nuk kanë vdekje.
Lodhesh kot, Nevadë.

Lodhesh kot që vazhdon të pjellësh
përbindësia njëri pas tjetrit.
Popuj, kthejeni atë në shterpë,
putanën e dreqit!

Popuj, brenda grushtave tuaj
është vdekja e Nevadës.
Qëlloni me ta dhe keni për ta kuptuar
se i përkisni mëngjeseve të kalter.

**Qëlloni me ta dhe keni për ta kuptuar,
sa shpejt do të vdesë Nevada.
Popuj, në grushtet tuaj
rron e do të rrojë e ardhmja!**

Një ngjarje e thjeshtë

Ema Bregasi, një grua e mirë, me dy fëmijë të vegjël në duart e saj, veshur me një fustan të thjeshtë, pa lule po shkonte të shihte të shoqin në spital.

Në çantën e saj — portokaj dhe mollë,
dhe një vazo e bardhë me mjaltë.
Megjithatë, dashurinë për të shoqin
ia lexoje në sy e jo vetëm në çantë.

Hyri në spital dhe i dolën përpara
mjekë, infermierë, të gjithë.
— Ai iku — thoshin bluzat e tyre të bardha.
Ai iku — thoshin sytë.

Ai iku — thoshin lulet përreth.
Ai iku — thoshin pemët, zogjtë.
Dhe ajo e kuptoi se ky shqetësim
qe për të shoqin.

Ata i thanë se i shoqi i saj kishte ikur pa u shëruar mirë. Reparti i ri inaugurohej sot, ndaj mund ta gjente në uzinë.

Ema Bregasi, një grua e mirë, me dy fëmijë të vegjël në duart e saj, e kuptoi se më tepër se asnjëherë e dashuronte të shoqin në këtë çast.

Meditim në vjeshtë

Fryn era dhe gjethet që lart
pikojnë njera pas tjetrës.
Unë shkel mbi to me inat
që aq shpejt u vyshkën, u zverdhën.

Dhe qesh si fëmijë pastaj,
kur mendoj se kjo është dialektike.
Edhe ti — i them vetes në çast
një ditë prej ditësh do thinjesh.

Fryn era dhe gjethet që lart
pikojnë njera pas tjetrës.
Përsëri mbi to me inat
unë shkel, pse ato u zverdhën.

Sepse atje lart në plepa
ka akoma gjethe që mbahen.
Ato janë ende të blerta
dhe lozin me erën e tallen...

Ardhka një moshë

Ardhka një moshë, e dashur,
kur dashuria qenka më e bukur.
Tani ti s'je më e re,
por ja që u dashka më shumë.

Çdo fije floku t'u thinj,
je bërë e bardhë, dëborë.
Por dua prapë, si dikur,
t'i prish e t'i kreh ata flokë.

Ndonjë edhe mund të qeshë,
Ndonjerës mund t'i duket përrallë.
Por ja që ndodhka në jetë
të luash dhe me flokët e bardhë.

Me dridhje edhe më të madhe,
se ajo që ke ndier dikur,
Ardhka një moshë, e dashur,
kur dashuria qenka më e bukur.

P a t j e t ë r

Ai zbriti nga makina
dhe u nis në fshatin e tij.
Me pelçe dhe me çizme,
dukej si tjetër njeri.

Dukej ndryshe pa kravatë,
pa kostumin ngjyrë krem.
Si në ëndërr ai shkelte
nëpër pellgje të mëdhenj.

Ndanë rrugës në të majtë,
në një arë me panxhar
po punonin nëpër baltë
burra, gra e kalamaj.

Ata njerëz nëpër baltë,
ata burra, ato gra
do të gjenin patjetër
sa i desh ai-ata.

Muzikanti

Nga kujtimet e gjyshit

Asnjëherë në jetën e tij
nuk i mori ndonjërit para.
Megjithëse, gjer ditën që vdiq
ai mbeti, thjesht, fukara.

Pak bukë atij i mjaftonte,
edhe ndonjë gotëz raki.
Nuk deshte aspak varfërinë
t'ua shtonte të varfërve ai.

Violina e mbante të gjallë.
Ajo ish për të ngushëllim.
Veç kur martoheshin të pasurit
nuk pranonte t'i binte ai.

Kështu, fshatrave gjithnjë
i ra ndër dasma për të tjerë.
Pavarësisht se për veten e tij
ai s'pati dasmë asnjëherë.

Të varfërit nuk patën fat
t'i shkonin edhe atij në dasmë.
Ai vdiq, kështu, muzikant
i martuar me violinën-vajzë.

Por ata e treguan kur vdiq
nderimin e madh që patën,
Mbi varrin e thjeshtë të tij
hohën dhë me mijëra të varfër.

Lirike

Fëshëferin era, gruri përkëdhel
krahët e mi delikatë,
Në sytë e mi e ka qiellin kjo mbrëmje
dhe hënën e ngrënë — në këtë drapër.

Pastaj erdhe ti dhe më shkove
nëpër flokë dorën që të dridhej.
Nuk e mbaj mend ç'të fola e ç'më fole,
megjithëse kjo dihet.

Edhe ti ishe e lodhur.
Pranë meje dukeshë e argjendtë.
Në krahë ne mbanim grurin e korrur,
në drapër — hënën e ngrënë.

Teksas, stadiumi i kuajve

Dhe qeshën qentë, tigrat, elefantët,
Kuajt në Teksas hingëllinë.
Në kafaz po hynte kllouni i famshëm,
kinezi Ten Hsiao Pin:

Ç'komedi! — thanë qentë me lehjen e tyre,
të hyjë një burrë shteti në kafaz.
Cirku është që njeriu nga kafshët të zbavitet
dhe jo nga njeriu të zbaviten kafshët.

Ç'komedi! — thanë tigrat dhe lëshuan ulërima
mbi stadiumin e famshëm të kuajve.
Ne vërtet jemi kafshë dhe quhemi tigma,
por ama asnjë nuk qesh dot me ne.

Ç'komedi! — thanë kuajt me hingëllimat e tyre
dhe zmadhuan sytë për të parë më mirë.
Kinezi kërkon nga ne duartrokkitje,
po potkonjtë s'duan të lëvizin.

Ne do të ikim — thanë pastaj elefantët.
Nuk pranojmë që Teni të na godasë me shkop.
Mjaft, ju kafshë që u gajasët
me një kloun si ky, kaubojs!

E si mos gajasesh, — tha duke qeshur ariu —
me një komedi si kjo, gjeniale,
Kafshët mundohen të ecin drejt njeriut,
ky mundohet të ecë drejt kafshëve...

Kjo ngjau në Floridë...

Sipas tregimit të një mërgimtari.

Kjo e gjitha ngjau në Floridë,
në një nga rrugët pyjore të saj.
Kishim dalë me një shokun tim,
kishim marrë një veturë me qira.

Dhe ishte e kaltër ajo mbrëmje,
dhe kundërmonte portokall.
Era lozte në qindra këngë,
në atë pyll të zi, të madh

Por pse kështu u trembën zogjtë?
Pse këto klithma në alarm?
Katër plumba, nga katër revolverë
për të na ndalur, qëlluan mbi ta.

Dhe katër zogj përplasën krahët
dhe ranë mbi xhamat e veturës.
Vrasësit e tyre, që të katër,
na prenë udhën.

— Kë doni më shumë — na thanë ata. —
Kokat tuaja apo veturën tuaj të bukur?
Dhe ia dhanë të qeshurit, aq sa
edhe drurët e pyllit filluan të tunden.

Dhe ishte kjo krejt e zakonshme
në atë shtet jugor, të madh,
ku mbrëmja ish vërtet e kaltër
dhe binte erë portokall.

Revoltë e një të papuni amerikan

Portokaj, hurma, banane.
Me shije të ëmbël e të mirë.
Gjithçka e rrethuar me xhame
dhe e mbrojtur me policë.

Veç dora e tij nuk e njeh vitrinën
dhe varfëria e di mirë këtë.
Por jo lotët, do ta mbytin urinë,
jo lotët, do ta zhdukin atë.

Në xhepat e tij janë dhjetë gishta të lodhur,
që s'e kanë harruar, forcën e krahëve.
Ndaj e ndien dhe duhet të ndodhë,
që grushti i tij të tundet në ajër.

Ndaj e ndien dhe duhet të ndodhë,
në këtë qytet duhen thyer xhamat.
Ja ai, proletari i botës,
i urren këto rrugë dhe reklama.

Ja ai, proletari i botës,
që bën kolltukun, ku rri presidenti,
që bën veturën, ku kalben ministrat,
që e njeh toka, ajri, deti.

Ja ai, proletari i botës
që nxjerr floririn nga pusët e minierës.
Por në vend të unazës, nëpër duar
mban hekurat e rënda të zgjedhës.

Ja ai, proletari i botës,
që mban mbi supe tërë globin.
Por... dëgjoni! Atë do ta hedh tek duart
dhe duke luftuar do ta sjell rrotull.

Do të përmbysen kolltukët pastaj,
presidentët, ministrat edhe qeveritë.
Si mbështetëse, projektues të hartës,
vini nën glob dorën e tij...

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or title.

Second block of faint, illegible text.

Third block of faint, illegible text.

Fourth block of faint, illegible text.

PASQYRA E LËNDËS

Komunisti	3
Nevruz Gjoka	4
Punëtorët e Fierzës	5
Ndajnatë	6
Partizani	8
Vendosmëri	9
Dy qetë	11
Vajzë që martohesh nesër	13
Shqetësim	14
Eriona	15
Nxënësit e mi	17
Nga ditari i një partizani	19
Në shah	21
Vaditësit	23
E zakonshme	24
Nuk është aq e thjeshtë	25
Meditim	26
Po të më pyesni	27
Karrocieri	28
Vajzë	30
Pensionisti	32
Balta	33
Kuptoje	34
Ura e Bruklinit, 1978	36
Grua	38
Opingat	39
Shoqërore	40
Kurbatka	42
Kur bie borë	44
Intime	45
	73

Në lëmin e fshatit	46
Njoh një njeri... ..	47
Era	49
Troket një vishnjë	50
Babai	51
Vëshocica	52
Të lutem, hiqe kapelen	54
Fëshfërima e një molle	55
Nevada, 1979	56
Një ngjarje e thjeshtë	58
Meditim në vjeshtë	60
Ardhka një moshë	61
Patjetër	62
Muzikanti	63
Lirikë	65
Teksas, stadiumi i kuajve	66
Kjo ngjau në Floridë	68
Revoltë e një të papuni amerikan	70

Rusi, S.

Lirikë: Poezi. [Red.: P. Jorgoni]. T.,
«Naim Frashëri», 1982.

76 f.

(B.m.) dhe
(B.v.) : 891.983-1

R 95

Tirazhi 1500 kopje Formati 70x100/32 Stash: 2204-79

Kombinati Poligrafik Shtypshkronja e Re Tiranë 1982